

РЕШЕНИЕ

№ 222

гр. София, 12.01.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 3 състав,
в публично заседание на 21.11.2022 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Ива Кечева

при участието на секретаря Ива Лещарова и при участието на прокурора Стоян Димитров, като разгледа дело номер **591** по описа за **2022** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.203 и сл. от АПК вр. чл. 284 - 286 от ЗИНЗС.

Образувано е по искова молба, подадена от Б. Н. С. срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, с която са предявени иски за заплащане на обезщетение за имуществени вреди в размер на 200.00 лева и за неимуществени вреди в размер на 20 000.00 лева, настъпили в периода от 11.02.2021 г. до 18.01.2022 г., в резултат на противоправни действия на служители на ответника.

В исковата молба се посочва, че на 11.02.2021 г. служители на ответника, при конвой от ЗО К. до следствен арест в [населено място], през Затвора [населено място], му иззели храната, която получил от близките си в [населено място] след разрешение от местната затворническа администрация. Твърди, че в резултат на тези действия се чувствал дискриминиран, унижен, с нарушено достойнство и изтезаван чрез глад.

В съдебно заседание ищецът моли да бъде уважени предявените иски за обезщетение в пълен размер. Твърди, че част от отнетите вещи са му предоставени от негови близки по време на проведеното свиждане, а останалите са закупени от лавката в Затвора – [населено място].

Ответникът – Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, чрез процесуален представител юрк. М., изразява становище за неоснователност и недоказаност на исковите претенции. Посочва, че в затворническите помещения на лишените от свобода се допускат единствено вещи, които са изрично упоменати в списък за разрешени вещи, утвърден от министъра на правосъдието, поради което

неразрешените вещи са иззети от ищеца при постъпването му в Затвора – [населено място]. Претендира юрисконсултско възнаграждение.

Представителят на Софийска градска прокуратура дава заключение за неоснователност и недоказаност на предявените искове.

Административен съд София град, I отделение, 3-ти състав, след като се запозна с исковата молба, приетите по делото доказателства и становищата на страните, намира за установено следното, от фактическа страна:

Между страните не е спорно, че на 11.02.2021 г. лишеният от свобода Б. С. е конвоиран от служители на етапна конвойна служба от следствения арест в [населено място] до затвора С.. Ищецът е изтърпявал наказание лишаване от свобода в ЗОЗТ „К.“ за периода 19.11.2019 г. до 06.12.2021 г., когато е преведен в затвора С. за остатъка от наказанието.

С докладна записка вх. № 154 от 12.02.2021 г. /л.34/, мл. инсп. К. - надзирател към II отделение, е докладвал на началника на затвора С., че на 11.02.2021 г., като постови на пост № 3 в затвора С., при приемането на лишения от свобода Б. Н. С., след връщането му от О. – Б., извършил обиск на багажа му. При проверката били установени хранителни продукти и домашно приготвена храна, като посочил, че същите били забранени за внасяне отвън. В докладната записка е посочено, че по сведения на лишения от свобода, намерените хранителни продукти са получени от негови близки при проведено в О. – Б. свиждане. Продуктите са иззети с протокол № 71, който С. отказал да подпише. Посочено е също, че при преглед на документите от конвойната служба, К. е установил, че в същите се съдържа уведомление за проведено свиждане на 11.02.2021 г., между 08:20 ч. и 08:40 ч.

Видно от приложено по делото копие на протокол за иззети вещи при личен обиск и претърсване № 71 /л.40/, изготвен от мл. инсп. К., на 11.02.2021 г. в 13:00 ч. на л. св. Б. С. са иззети следните вещи: 1. 1 бр. мокри кърпи „Trendy”; 2. 6 бр. сухи пасти „Palmeta”; 3. 1 бр. кроасан „7 days”; 4. 1 бр. кутия вафли „Н.“ 6 бр.; 5. 1 бр. кутия вафли „Н.“ 25 бр.; 6. 1 бр. хляб; 7. 1 бр. хляб – ръжен с цели зърна; 8. 1 бр. кутия (прозрачна) с размери 30 см. х 20см. х 5 см. пълна с баница; 9. 1 бр. кутия (прозрачна) с размери 20 см. х 10 см. х 5 см. пълна месо; 10. 1 бр. кутия за храна с размери 15 см. х 10 см. х 5 см. с половин парче салам и отворена опаковка масло; 11. 2 бр. вафли „Б.“ /2 бр. вафли „А.“, 1 бр. „Б.“, 1 бр. „С.“.

От О. – [населено място], сектор „Арести“, е издадена разписка за предадени храни, вещи и предмети за задържано лице, съгласно която на 11.02.2021 г. в 08:30 часа, инспектор в сектора е получил от В. С. за задържания Б. С. следните вещи: яке, тениска, сухи пасти – 6 бр., вафли „Н.“ – 1 опаковка, цигари „Marlboro” – 2 бр., таблетки Атаракс /л.96/.

Установява се, че със заповед № ЛС-04-642 от 28.11.2018 г., издадена от министъра на правосъдието /л.48/, е утвърден списък на разрешените лични вещи, предмети и хранителни продукти, които могат да получават, ползват и държат при себе си или на определените за целта места лишения от свобода и задържаните под стража по реда на НПК, настанени в затворите, поправителните домове, затворническите общежития и арестите в затворите. Видно от одобрения от министъра на правосъдието списък на разрешените лични вещи, предмети и хранителни продукти /л.49/, в т. II „Хранителни продукти, които могат да се държат в специално определените от администрацията места“, всички позволени хранителни продукти следва да бъдат закупувани от лавката на затвора/затворническото общежитие, с изключение на трайни месни продукти във

фабрична опаковка и плодове и зеленчуци.

При така установената фактическа обстановка съдът намира от правна страна следното:

Исковете за присъждане на обезщетение са предявени от процесуално легитимирано лице, което твърди, че в периода от 11.02.2021 г. до 18.01.2022 г. е претърпял имуществени и неимуществени вреди, в резултат на незаконосъобразно действие на длъжностни лица от администрацията на Главна дирекция "Изпълнение на наказанията", което е юридическо лице към Министерство на правосъдието, с териториални структури, включващи затворите - чл.12, ал.3 ЗИНЗС, респ. е надлежен ответник по чл.205 АПК вр. с чл.285, ал.1 от ЗИНЗС.

Материалноправната уредба на твърдяното право се съдържа в чл.284, ал. 1 ЗИНЗС, който предвижда, че държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл.3. Разпоредбата на чл.3 поставя изисквания към условията, при които се поставят осъдените лица.

Основателността на предявения иск предполага установяване на наличие на следните материалноправни предпоставки: - акт, действие и/или бездействие на специализираните органи по изпълнение на наказанията, с които се нарушава чл. 3 от ЗИНЗС; - настъпила неимуществена вреда в правната сфера на ищеца в резултат на нарушението. Неимуществената вреда се предполага до доказване на противното по силата на оборимата презумпция, въведена с чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС.

Отговорността на държавата за причинените вреди по чл.284, ал.1 от ЗИНЗС е обективна и освобождава ищеца от тежестта да доказва вина на конкретно длъжностно лице. Обективният неин характер означава още, че държавата отговаря за вредите, причинени от нейните органи или длъжностни лица при изпълнение на административната дейност, които са последица от незаконосъобразните им актове, действия или бездействия, без значение дали са виновно причинени.

В чл.3 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи е прокламирано, че никой не може да бъде подлаган на мъчение, на жестоко, безчовечно или унижаващо отношение. По отношение на лицата, изтърпяващи наказание за извършени углавни престъпления, във вътрешното законодателство на страната това основно право е регламентирано с чл. 3, ал. 1 ЗИНЗС, съдържащ забрана осъдените да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. Според втората алинея за нарушение на ал.1 се смята и поставянето в неблагоприятни условия за изтърпяване на наказанието лишаване от свобода, изразяващи се в липса на достатъчна жилищна площ, храна, облекло, отопление, осветление, проветряване, медицинско обслужване, условия за двигателна активност, продължителна изолация без възможност за общуване, необоснована употреба на помощни средства, както и други подобни действия, бездействия или обстоятелства, които уронват човешкото достойнство или поражат чувство на страх, незащитеност или малоценност. Изброяването е неизчерпателно.

Ищецът обосновава исквата си претенция с твърдения за незаконосъобразни действия на администрацията в затвора в С., изразяващи се в отнети вещи, част от които получил по време на свиждане в О. Б., а останалите закупил от лавката в затвора С..

Въз основа на приетите по делото доказателства се установи по категоричен начин, че служители на ответника са иззели вещи на Б. С., за които са приели, че са получени по

време на свиждане в О. Б. и не са сред вещите, които са разрешени за ползване от лишените за свобода. Видно е обаче, че между получените при свиждането в Б. вещи и тези, отнети в затвора С., е налице съществена разлика. Така съгласно разписката за предадени храни, вещи и предмети за задържано лице, издадена от О. – [населено място], сектор „Арести“, на 11.02.2021 г., след проведеното свиждане с близките си С. е получил следните вещи: яке, тениска, сухи пасти – 6 бр., вафли „Н.“ – 1 опаковка, цигари „Marlboro“ – 2 бр., лекарство. Следователно, отнетите вещи, които са различни от получените при свиждането, са придобити от ищеца по различен начин, който не е установен от затворническата администрация. Вещите, които са отнети, но не са сред тези получени в О. Б. са следните: 1 бр. мокри кърпи „Trendy“; 1 бр. кроасан „7 days“; 1 бр. кутия вафли „Н.“ 25 бр.; 2 бр. хляб; 1 бр. кутия (прозрачна) с размери 20 см. х 10 см. х 5 см. с месо; 2 бр. вафли „Б.“, 2 бр. вафли „А.“, 1 бр. „Б.“, 1 бр. „С.“. Посочените стоки, с изключение на опаковката със сурово месо, са включени в списъка с разрешени вещи, утвърден от министъра на правосъдието, като относно тестените и захарните изделия е предвидено, че същите следва да са закупени от лавката на затвора. Тъй като по делото не са ангажирани доказателства от ответника за произхода на посочените вещи, следва да се приеме за достоверно твърдението на ищеца, че същите са закупени от лавката на затвора.

Относно откритите в ищеца кутия, съдържаща баница, колбас и масло, служителите на затвора са действали правомерно, доколкото посочените храни не фигурират в списъка с разрешените продукти.

По гореизложените съображения следва да се приеме, че първият елемент от фактическия състав на отговорността – незаконосъобразни действия на служители на ответника, в случая е налице. От ищеца са отнети продукти, които са включени в списъка с разрешени вещи, като не бе опровергано твърдението на ищеца, че същите са закупени от лавката на затвора С..

По отношение на иска за обезщетяване на имуществени вреди:

Имууществените вреди представляват разликата между имуществото на кредитора след засягане на благото и това, което би имал, ако нямаше такова засягане. В случая от ищеца, чиято е доказателствената тежест, не са ангажирани доказателства относно размера на имуществените вреди, които е претърпял, в резултат на установеното незаконосъобразно действие на служители на ответника. По делото не бяха ангажирани доказателства за действително платената от С. цена за задържаните продукти, поради което искът се явява недоказан по размер и следва да бъде отхвърлен.

По отношение на иска за обезщетяване на неимуществени вреди:

В резултат на установеното незаконосъобразно действие на служители на ответника ищецът е претърпял неимуществени вреди – усещане за дискриминационно отношение спрямо личността му, нарушено достойнство и унижение, чувство на глад. Така установеното действие е в нарушение на чл. 3, ал. 2 ЗИНЗС, доколкото чрез същото ищецът е поставен в неблагоприятни условия, като са му отнети хранителни продукти, разрешени за ползване от лишените от свобода и представлява третиране, способно да породи у ищеца емоционално и физическо неразположение. Посоченото действие е провокирало чувство на силно огорчение и несъгласие. Действителното настъпване на посочените вреди се потвърждава и от представените от ответника доказателства, сочещи, че във връзка с действията на затворническата администрация на 11.02.2021 г., С. е подал жалби до СГП и до ГДИН и е поискал изпращане на копие

от същите до министъра на правосъдието.

Размерът на дължимото обезщетение за претърпените неимуществени вреди следва да бъде определен в съответствие с чл. 52 ЗЗД. Спазването на принципа на справедливостта като критерий за определяне паричния еквивалент на моралните вреди изисква размерът на обезщетението да бъде определен от съда с оглед на всички установени по делото факти и обстоятелства, касаещи начина, по който незаконосъобразната административна дейност се е отразила на увреденото лице и при отчитане икономическия стандарт в страната към момента на увреждането. Следва да бъде съобразено и пилотното Решение на ЕСПЧ от 27.01.2015г. по делото "Н. и други срещу България", съгласно което паричната компенсация като форма на обезщетение за претърпени неимуществени вреди, не трябва да бъде в неразумен размер в сравнение с присъжданията за справедливо обезщетение, определени от ЕСПЧ по силата на чл. 41 от Конвенцията в подобни случаи. Като насока в това отношение могат да служат принципите, изложени от ЕСПЧ - фундаменталният характер на правото на всяко лице да не бъде подлагано на нечовешко или унижително отношение, от една страна, а от друга времето, през което лишеният от свобода е бил поставен в условия на нечовешко и унижително отношение по смисъла на чл. 3 от ЕКПЧОС, като най-важният фактор за оценка на претърпените вреди.

В случая, на първо място, следва се отчетат обстоятелствата, съставляващи проявления на нарушението по чл. 3, ал. 1 вр. с ал.2 ЗИНЗС – отнемане на продукти, които са разрешени за ползване в затвора. На следващо място съдът съобразява характера и невисокия интензитет на породените негативни преживявания, които представляват нормална, обичайна последица от установеното в случая нарушение на чл. 3 от ЗИНЗС. Същевременно, съдът отчита периодът, през който ищецът твърди, че е бил поставен в неблагоприятни условия, в резултат на установеното нарушение, като приема, че исковата претенция следва да бъде уважена при определяне на обезщетение за претърпени неимуществени вреди в общ размер на 250 лв. В останалата част, за сумата над 250 лв. до пълния претендиран размер от 20 000 лв., исковата претенция като неоснователна следва да се отхвърли.

На основание чл. 286, ал. 3 от ЗИНЗС и с оглед частичното уважаване на исковите претенции, ответникът следва да бъде осъден да заплати в полза на ищеца платената държавна такса в размер на 10 лева.

Воден от горното, Административен съд София-град, I отделение, 3-ти състав

Р Е Ш И:

ОСЪЖДА Главна дирекция „изпълнение на наказанията“ да заплати на Б. Н. С., ЕГН [ЕГН], сума в размер на 250 /двеста и петдесет/ лева, представляваща обезщетение за неимуществени вреди, в резултат на незаконосъобразно отнемане на разрешени за ползване вещи, осъществено на 11.02.2021 г., заедно със сума в размер на 10 /десет/ лева, представляваща разноски по делото, като ОТХВЪРЛЯ предявения иск в частта за сумата над 250 лв. до претендирания размер от 20 00 лева, както и искът за присъждане на имуществени вреди в размер на 200 лева.

Решението може да се обжалва пред тричленен състав на Административен съд София – град, в 14-дневен срок от съобщението до страните за постановяването му.

СЪДИЯ:

